

Inkeri Vähä-Piikkiö

22.9.2021

Ekologinen kompensatio

Tutkimuksen tarkoitus

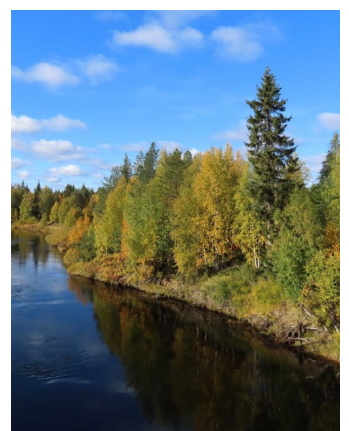
Suomessa ekologisella kompensatiolla tarkoitetaan joko elinympäristöhotellia tai luontoa hävittävän hankkeen hyvitysjärjestelmää. Ekologisen kompensation lainsäädäntöä suunnitellaan Suomen luonnonsuojelulakiin.

Tässä julkaisussa kuvataan ekologisen kompensation käsitettä sekä ekologisesti kompensatiosta saatuja kokemuksia muualta maailmalta. Lisäksi julkaisussa pohditaan ekologisen kompensation soveltuvuutta ja sen toteuttamisen vaihtoehtoja Suomessa.

Kansainvälinen ympäristöpolitiikka ja lainsäädäntö ovat soveltuneet kokonaisuuskentymättömyyden ja lievennyshierarkian, elinympäristöhotellien ja ekopankkien alustoiksi. Ekologisella kompensatiolla pyritään siihen, että luontokatoa pahentavien hankkeiden aiheuttaja maksaa korvausta tai kompensoi aiheuttamansa haitan muualla.

Päätulokset

- Tuoreiden tutkimusten perusteella näyttää siltä, ettei ekologisesta kompensatiosta ole uudeksi keinoksi luontokadon estämiseen (mm. Josefsson ja muut 2021).
- Kompensatioissa on pääasiallisesti epäonnistuttu arvioitaessa kohteiden biodiversiteettiä. Hyvitykset eivät ole kattaneet heikennyksiä. Vaikka ekopankeissa rahallisia hyvityksiä kootaan pankkeihin, luonto ei ole parantunut, kun hyvityksiä ei ole suunniteltu tai toteutettu tarpeeksi yksityiskohtaisesti.
- Suomalaisista uhanalaisista elinympäristöistä 38 prosenttia ei sovellu kompensatiokohteiksi harvinaisuutensa vuoksi.
- Lainsäädännön ja ennalta määriteltyjen pelisääntöjen, ohjeiden, velvoitteiden ja seurannan puute on ollut yksi epäonnistumisen syy tutkituissa kompensatiorankkeissa, luontokatoa pahentaen. Ekologinen kompensatio vaatii vahvan hallinnon prosessin ohjaajaksi.
- Helsinki, Jyväskylä ja Lahti ovat mukana hankkeessa, jossa pyritään luomaan arvokkaan luonnon hyvittämisen malli todellisiin maankäytön muutoksiin.

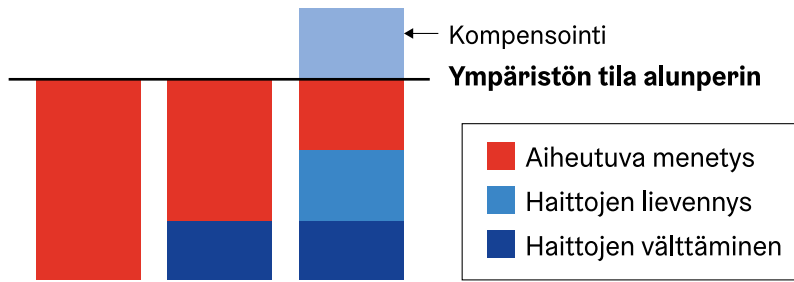

Kuvat: Juha Tiainen (ylin), Inkeri Vähä-Piikkiö (keskellä), Arja Kaitala (alin).

Ekologinen kompensatio

Toisaalla

Hanke-
alueella

Ekologinen kompensatio yrittää säilyttää kokonaisheikentymättömyyden luontoa pi-laavissa hankkeissa: välttämällä, lieventämällä tai korvaamalla heikennykset muual-la tehdyillä parannuk-silla.

Luontotuhoa aiheuttavan hankkeen hyvitys

Kokonaisheikentymättömyydeksi kutsutaan hankkeissa ympäristön luonnon monimuotoisuuden lähtötilannetta. Lievennyshierarkiaksi kutsutaan hävityksen välttämisen, lieventämisen ja korvauksen ennallistamisen ja suojelun hyvitysten järjestystä ekologisen kompensatian kohteissa.

Yhdysvalloissa ja useimmissa Euroopan maissa on lainsäädäntöä ja kokemusta ekologisesta kompensatiosta jo 1970-luvulta lähtien. Kompensatiota on toteutettu osin omalla prosessilla, maankäytön päätöksissä, hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnissa, ja EU:n Natura-arvioinneissa.

Tehoa luonnonsuojeluun

Luonnon monimuotoisuuden kokonaisheikentymättömyyden periaate sisältyy YK:n luonnon monimuotoisuussopimukseen ja ekologisen kompensatioon. Sama tavoite on EU:n biodiversiteettistrategialla, jonka 10 prosentin suojelutavoite kattaa kaikki elinympäristöt. 30 prosentille puutteellisesti suojelluille luontodirektiivien kohteille odotetaan paranemista jo vuoteen 2030 mennessä. Luonnonsuojeluun pitää ohjata lisää resursseja, jotta uhanlaisia elinympäristöjä ja Natura-alueita voidaan suojata rakentamiselta nykyistä paremmin.

Myös Helsinki tarvitsee lisää tehoa luontonsa monimuotoisuuden suojeluun, erityisesti Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelman 2021–2028, eli LUMO-ohjelman toteutukseen. Luonnonsuojelu ulottuu vain osiin arvokkaista elinympäristöistä. Yleiskaava merkittävästi tiivistää rakennustehokkuutta, pirstoen ja muuttaen luonnon edellytyksiä. Ympäristönhoitoon kohdistuu luonnon säilyttämisen odotuksia, kansalaisten lähivirkistykseen käytön ja luonnon arvostuksen noustua koronakaudella ennennäkemättömästi.

Helsinki

Lue koko julkaisu täältä: [pdf](#)

Lisätietoja: Inkeri Vähä-Piikkiö puh. +358 40 3344 786

Sähköposti: [etunimi.sukunimi\(at\)hel.fi](mailto:etunimi.sukunimi(at)hel.fi)

Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitietoyksikkö
www.hel.fi/kaupunkitieto